

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

พุทธศาสนพิธี ๒

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

ครูภากร อุปการแก้ว

พุทธศาสนพิธี ๒

จุดประสงค์

๑. นักเรียนอธิบายความสำคัญและ
ขั้นตอนในพิธีทอดผ้าป่า
กับพิธีทอดกฐินได้

จุดประสงค์

๒. นักเรียนปฏิบัติตนตามขั้นตอน
ในพิธีทอดผ้าป่าและพิธีทอดผ้ากฐิน
ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จุดประสงค์

๓. นักเรียนอภิปรายถึงคุณค่า
และประโยชน์ของศาสนพิธี
ได้อย่างมีเหตุผล

พรหมา จะ โลกาทิปะติ สะหัมปะติ กัตถัญชะลี อังธิวะรัง
อะยาจะถะ สันตีระ สัตตาป ประชักกะ ชาติกา
เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง

คำถามชวนคิด

บทสวดดังกล่าว มีชื่อว่าอะไร
ใช้สวดในกรณีใด

พิธีทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา

“ครบรอบ ๔๗ ปี มัธยมด่านขุนทดร่วมใจ”

วันศุกร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙

อุปการะสงฆ์เพื่อสร้างกุศล ร่วมใจกันสร้างกุศล

คำถามชวนคิด

นักเรียนเคยเข้าร่วมพิธีทอดผ้าป่า
หรือพิธีทอดกฐินหรือไม่ อย่างไร

คำถามชวนคิด

นักเรียนทราบหรือไม่ว่า
พิธีทอดผ้าป่ากับพิธีทอดกฐิน
มีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

การทอดผ้าป่า

การทอดผ้าป่า

การทอดผ้าป่าจัดเป็นบุญพิธีอย่างหนึ่ง คล้ายการทอดกฐิน แต่ผ้าป่า จะไม่มีกำหนดเวลา คือ สามารถกระทำ ได้ตลอดทั้งปี แต่ละวัดจะจัดพิธี ทอดผ้าป่ากี่ครั้งก็ได้และไม่จำกัดจำนวน พระภิกษุ

ภาพทอดผ้าป่า จาก <https://www.silpathai.net>

ความเป็นมาการทอดผ้าป่า

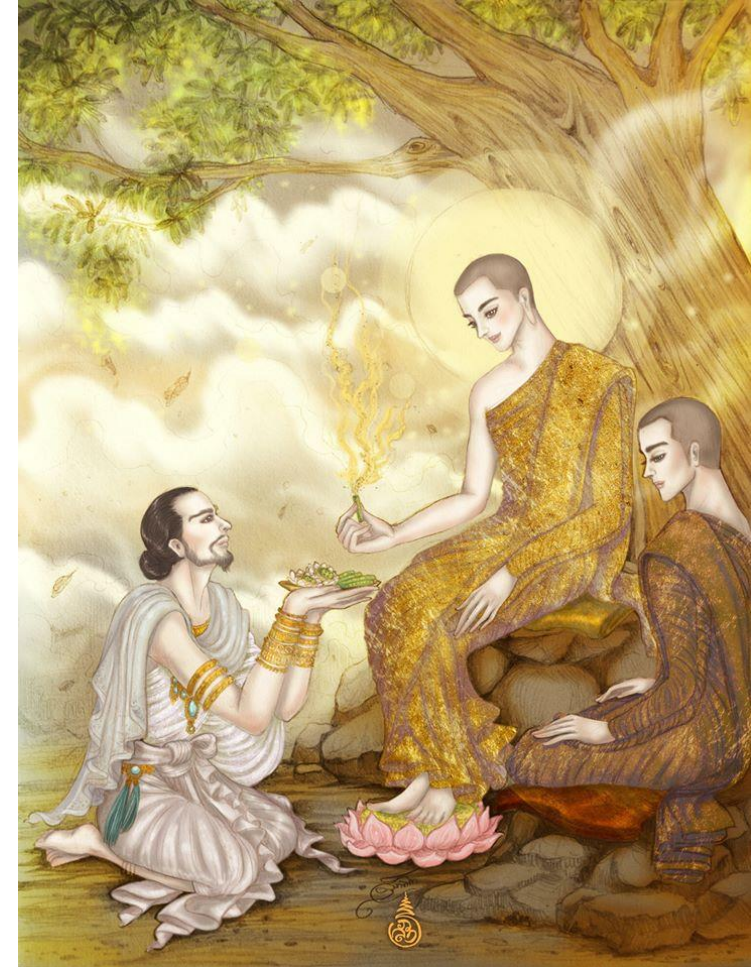
สมัยพุทธกาลผ้าหายาก ภิกษุต้อง
แสวงหาผ้าที่เขาทิ้งไว้ตามป่าช้าบ้าง ตาม
ทางเดินในป่าบ้างมาทำจีวรนุ่งห่ม คนใจบุญ
สมัยนั้นจึงนำผ้าไปแขวนไว้ตามต้นไม้ข้างทาง
ที่พระเดินผ่าน ท่านองว่าทิ้งแล้วพระไปพบ
เข้าจึงหยิบไปทำจีวร โดยถือว่าเป็นผ้าไม่มี
เจ้าของ ผ้าชนิดนั้นเลยเรียกว่า “ผ้าป่า”

ความเป็นมาการทอดผ้าป่า

ซึ่งแต่เดิมพระพุทธเจ้ายังไม่อนุญาตให้
พระภิกษุรับจีวรที่ชาวบ้านนำมาถวายแต่จะ
อนุญาตให้ใช้ผ้าบังสุกุลจีวรเท่านั้น ต่อมา
หมอชีวกโกมารภัจจ์ แพทย์ประจำพระองค์
ของพระพุทธเจ้าได้ขออนุญาตต่อ
พระพุทธเจ้าให้พระภิกษุสามารถรับผ้าจีวรที่
ชาวบ้านถวายได้

ขั้นตอนการถวายผ้าป่า

๑

จัดกองผ้าป่าวางไว้ในที่เหมาะสม

๒

นิมนต์พระภิกษุ ๑ รูปขึ้นไป

๓

มัคทายกเป็นผู้กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

คำนมัสการพระรัตนตรัย และคำอาราธนาศีล

ขั้นตอนการถวายผ้าป่า

๑

พระภิกษุให้ศีล

๒

ผู้ร่วมพิธีสมาทานศีล

๓

มัททายกกล่าวนำ คำกล่าวถวายผ้าป่า

คำถวายทอดผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภันเต บังสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ
ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชยามะสาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ

อิมานิ บังสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฐักคัณหาตุ
อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง หิตายะสุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวาย
ผ้าบังสุกุลจีวรพร้อมทั้งเครื่องบริวารเหล่านี้ แต่พระภิกษุสงฆ์
ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับผ้าบังสุกุลจีวร พร้อมกับเครื่องบริวารเหล่านี้
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลายสืบกาลนานเทอญ

ขั้นตอนการถวายผ้าป่า

๗

พระภิกษุชักผ้าป่าและสวดอนุโมทนา

๘

ประธานในพิธีกรวดน้ำและรับพร เป็นอันเสร็จพิธี

คำถวายทอดผ้าป่า

อิมา นิ มะยัง ภันเต บังสุกุลละจีวะรา นิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ
สาธู โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมา นิ บังสุกุลละจีวะรา นิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง
ทีฆะรัตตัง หิตายะสุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายผ้าบังสุกุลจีวร
พร้อมทั้งเครื่องบริวารเหล่านี้ แต่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ
ผ้าบังสุกุลจีวร พร้อมกับเครื่องบริวารเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และ
ความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญ

การทอดผ้ากฐิน

การทอดผ้ากฐิน

คำว่ากฐิน เป็นภาษาบาลี แปลว่า
ไม้สะดึง คือ ไม้แบบใช้กางขึงสำหรับตัด
เย็บจีวรหรือในความหมาย
ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. ๒๕๔๒ คำว่า กฐิน หมายถึง
ผ้าที่ถวายพระซึ่งจำพรรษาแล้ว

การทอดผ้ากฐิน

ซึ่งการถวายผ้ากฐิน เป็นพุทธาณุญาต พิเศษที่โปรดให้ทำเป็นการสงฆ์ มี ระยะเวลาในการทำ ๑ เดือน คือ ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึง กลางเดือน ๑๒

ชนิดของกฐิน

จุลกฐิน

มหากฐิน

ความเป็นมาการทอดกฐิน

ในครั้งพุทธกาล มีพระภิกษุชาวเมืองปาฐาประมาณ ๓๐ รูป เป็นผู้ปฏิบัติถือธุดงค์ทั้งสิ้น เช่น ถือการอยู่ป่า ใช้ผ้า ๓ ผืน พระภิกษุเหล่านี้ประสงค์จะมาเฝ้าพระพุทธเจ้าที่เชตวัน แต่มาไม่ทันเข้าพรรษา จึงปักจำพรรษาระหว่างทางที่เมืองสาเกต

ความเป็นมาการทอดกฐิน

เมื่อออกพรรษาจึงเดินทางต่อ ลุยน้ำ ลุยโคลนมาเพื่อ
เฝ้าพระพุทธเจ้า ผ้าเปียกขาดวิน จะรับผ้าไหมก็ไม่มี
อนุญาตไว้ พระพุทธเจ้าเห็นความลำบากนั้นจึงมี
พุทธานุญาตให้พระภิกษุทั้งหลายรับผ้ากฐิน หลังจากออก
พรรษาได้ จึงถือเป็นประเพณีมาจนทุกวันนี้

ขั้นตอนการถวายกฐิน

๑

จองกฐิน

๒

เตรียมเครื่องกฐิน

๓

จัดองค์กฐิน

ขั้นตอนการถวายกฐิน

๔

เจ้าภาพก็นำผ้ากฐินไปวัด พระสงฆ์จะลงประชุมสงฆ์รับกฐิน
ในอุโบสถ เมื่อพระสงฆ์ลงประชุมพร้อมกันแล้วก็เริ่มทำพิธีถวาย
เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยก่อน จึงประคองผ้ากฐินขึ้น
ประนมมือแล้วกล่าวคำถวายผ้ากฐิน

คำถวายผ้ากฐิน

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระทุสสัง สังฆัสสะ
โอโณชะยามะ สาธุโนภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระ
ทุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ ปะฏิคคะเหตewa จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง
อัตถะระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายผ้ากฐิน
กับทั้งบริวารนี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย และเมื่อรับแล้วขอจงกรานใช้กฐินด้วยผ้านี้
เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ

ความหมายของ “ธงกฐิน”

..ธงจระเข้..

เป็นเครื่องหมายที่
แสดงว่าวัดนี้ได้มี
การทอดกฐินแล้ว

..ธงมัจฉา..

เป็นเครื่องหมายที่
แสดงถึงความเชื่อว่า
อานิสงส์จากการถวาย
ผ้าแก่พระภิกษุสงฆ์
แล้วผู้ถวายจะมีรูปร่าง
งดงาม

..ธงตะขาบ..

เป็นเครื่องหมายที่
แสดงว่าวัดนี้มีคนมา
จองกฐินแล้ว เพื่อให้
ผู้จะมาปวารณาทอด
กฐินผ่านไปวัดอื่นไม่
ต้องเสียเวลามาถาม

..ธงเต่า..

เป็นเครื่องหมายเพื่อ
แสดงว่าวัดนี้ทอดกฐิน
เรียบร้อยแล้วโดยจะ
นำธงลงในวันเพ็ญ
เดือน ๑๒

@dra.go.th

Drathai.gov

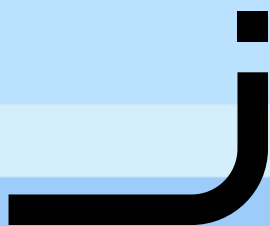
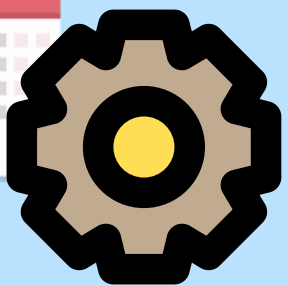
www.dra.go.th

กิจกรรม“มัคนายกตัวน้อย ๒”

แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม
และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกกล่าว
คำถวายทอดผ้าป่าหรือคำถวายผ้ากฐิน

ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๖ เรื่อง พุทธศาสนพิธี ๒

คำชี้แจงในการทำ กิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนศึกษาวิธีการ
ทอดผ้าป่าและการทอดกฐิน
แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

คำชี้แจงบทบาท ครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๖ เรื่อง
พุทธศาสนพิธี ๒
๒. ครูให้นักเรียนลงมือทำใบงานได้
๓. ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๖ เรื่อง พุทธศาสนพิธี ๒

พิธีทอดผ้าป่า

๑. ประวัติทอดผ้าป่า

.....

๒. ขั้นตอนการทอดผ้าป่า

.....

๓. คำถวายผ้าป่า

.....

ใบงานที่ ๖ เรื่อง พุทธศาสนพิธี ๒

พิธีทอดกฐิน

๑. ประวัติทอดกฐิน

.....

๒. ขั้นตอนการทอดกฐิน

.....

๓. คำถวายผ้ากฐิน

.....

สรุป

การทอดผ้าป่าเป็นการทำบุญอีกอย่างหนึ่งของชาวพุทธ คล้ายกับพิธีทอดกฐิน แต่ไม่มีกำหนด ระยะเวลาจำกัด คือสามารถจะทอดเมื่อไรก็ได้แต่การทอดกฐิน มีระยะเวลาในการทำ ๑ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงกลางเดือน ๑๒

บทเรียนครั้งต่อไป

พุทธศาสนพิธี ๓

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

